

DET HELIGA RUMMET

När den stora och lilla kyrkklockan börjar klinga ut öppnar sig ett välkomnande rum. Det är ett rum, som till det yttre kan kallas för kyrkorum; ett rum dit människor går för att kunna nå det heliga rum, som heter – himmel.

Vi rör oss alltid i rum, ja, kanske i olika rum, där varje ljudsignal, varje ord och kanske varje inre upplevelse formar, inte bara tiden, utan framför allt rummen. Kyrkorummet kan öppnas mot det världsliga. Det är vapenhuset, som rymmer våra inre och yttre vapen. Den forna avvärningen, som förekom i vapenhuset, betydde att man steg in i det himmelska fridlysta landskapet, som kallas trons landskap. Friden och freden skulle breda ut sig i kyrkbänkarna och befrukta hjärtat för den som kom närmare det heliga altaret. Att sätta sig i kyrkbänken var en möjlighet att kunna förnimma det himmelska rummet och den eviga tidens flöde.

Idag borde alla nationer, länder, styrande gå in i det kollektiva, världsliga vapenhuset för att försöka skapa fred. Eller åtminstone göra en ansats till fredsöverläggningar i det rum, som vetter mot det himmelska.

I kyrkans värld har inrymts både krig och fred. Stormaktistidens väravningskampanjer för strid i krig skapade rädslor och inneboende negativa känslor för kyrkans prelater. Från predikstolen rekryterades soldater till de många erövringskrigen. "Fredsinstitutionen" kyrkan hade under ortodoxins tid förlorat sin evangeliska position på jorden.

Kyrkklockans klang kan upplevas som en madeleinekaka från Prousts eget rum, där associationerna radas upp som länkar i en oändlig kedja. För, är det inte så, att den inre upplevelsen fokuseras in i ett rum, där din egen inre personlighet tar form. Att smaka på de kyrkliga tonerna, ljuden, viskningarna, som när en gudstjänst skall börja. En sorts förväntan, som utsäger spänning både i hjärta och hjärna.

Anspänning kan infinna sig då det ställs krav på att vara med i själva rummet, händelseförloppet, liturgin. Psalmsången påminner kanske om äldre inte så populära övningar i psalmsång i den gamla skolan. Psalmverserna, som skulle läsas upp i det enkla klassrummet, bredvid den upphettade kaminen, en februaridag under det hårdföra fyrtiotalet.

Att sjunga med är att komma in i ett gemensamt rum. Där finns den goda sången. Den samklang av toner, som kan förstärka den som bara mumlar med och som har svårt att forma stämbanden. Kanske en kör fyller på och gudstjänstbesökaren känner att han eller hon lyfta upp i ett rus av musik.

I detta rum, kyrkorummets placering mellan himmel och jord, mellan öst och väst finns du mitt i centrum. Prästen stiger fram och läser syndabekännelsen. Det är som om hjärtat pressas till eftertanke. En tanke som säger att jag har i mitt personliga rum, där jag lever inte alltid gjort vad jag skulle. Jag har ibland missat mitt gudomliga förtroende. Jag har inte förvaltat pundet. Jag kan nu lämna detta inre bekännelserum med förlåtelse i själen. Det är att uppleva att en fågel lyfter från mitt hjärta. Det finns en ontologisk trygghet som visar sig i guds närhet. Det är himmelens förlåtande vingar som har sänkt sig ner mot den hårda kyrkbänken. "Jag, fattig, syndiga människa..." Nej! Jag, rika, förlåtande människa, har fått frid och kan dela den med andra. Det är hemligheten i den lovsägelse om efterföljer.

Den proustska, honungslika madelenekakan, är som mannat från himlen eller grädden på den stora fettisdagsbullen. Tankarna skänker kroppen ro och tillfredsställelse. Förlåtelse och kärlek flödar över och jag dras in i det heliga rummet.

Så bereds jag att möta de gammaltestamentliga rummen, där tex. Mose vandrar med sin stav genom öknen. Leder sitt folk ut ur slavrummet till befrielsens rum. På vägen leds han av Jahve, som delar med sig av sina himmelska lagbud på Sinai berg. Allt detta sätter rummet i rörelse. En rörelse, som sträcker sig fram utefter frälsningshistoriens väg. Och den leder till evangelium.

Och när vi nu stiger in i det evangeliska rummet träffas vi av ljus och färgsprakande gudomliga tapeter. Väggarna är prydda med lärjungar, som i all sin iver försöker övertyga världen om Jesus som Guds son. I var sitt rum talar de till olika folk, för att nå ut i det stora rummet som heter världen, jorden, universum.

Prästen försöker göra sin utläggning. Det språkliga rummet talar om delaktighet och de många människorna dras in i evangelierummet; blir bedrövad, kanske också rädda, som lärjungar, då onaturliga saker och företeelser inträffar.

I den mytiska dräkten träder Jungfru Maria fram, som den unga budbärerskan. Marta och Maria ber om hjälp för brodern Lasarus. Smärtans rum känns nära och förlusten av en broder alltför tung. Inte undra på att det i smärtans och lidandets rum ryms rop, skrik och klagan.

Sorgens svåra stund är en del av rummets färg, den svarta långfredagsfärgen. Det är den kristna färg, som tolkar dödens rike, underjorden, Hades, Gehenna. Men genom detta rum går Herrens själv. Han lider genom rummet, trädgården, Getsemane och vänder sitt ansikte till oss mitt i mörkret. Vi kanske inte märker det, men vi kan nu ana, tro, och hoppas.

Efter de heliga tre dagarna lyfter han upp mörkret i ditt hjärta och en solstråle flödar in genom fönstret. Det är duvan som kommer med hoppet, den gröna kvisten, som visar var och en på ett nytt liv, en ny verklighet, bortom tid och rum. Så i Noas tid, som i Jesu tid. Regnbågens färger målar rummet i all universell glans och trons brytningsstrålar visar sig för världen.

Kyrkorummet vänder sig in inåt mot bönen tröskel. Du träder in i ditt eget språk både det ordrika och ordlösa. Känslans ord kan formuleras. Fader vår kan nytolkas och du kan med egna ord formulera makten och härligheten. Den allmänna bönen sträcker upp sina armar och vill omfamna världen. Altarrummet blir en plattform för önskan och bön. Altartavlan påminner om uppståndelsen, men också om en lidande. Kristus upphängd, spikad, blödande.

Nu har rummet blivit ett annat rum. När du kom in fanns spänning, förväntan eller kanske ingenting alls. Nu har det heliga rummet omfamnat din kropp, din själ. Du har fått del av den Ande som gratis kommer dig till mötes – nådens ande. Och när välsignelsen läses så vänder Herren sitt ljus till dig och du får ta emot det som alltid är det heliga rummets positiva innebörd nämligen: GLÄDJE!

Hans-Evert Renérius